

Mellékes jövedelmek

Lapozzuk fel hétközben a Délmagyarország című napilapunkat, szinte nap mint nap találunk benne ehhez hasonló apróhirdetést: „Középiskolásoknak matematikából és fizikából korrepetálást vállalok.” A jelige változó, legtöbbször csak ennyi: „Egyetemista”, vagy „Főiskolás”. A tárgyakra persze behelyettesíthetők mondjuk angol és francia nyelvvel. Egyetemista, főiskolás ismerőseim jórésze hirdetés nélkül is igyekszik akcidenca után nézni, magyarul: valamiféle mellékes jövedelmet szerezni. Ennek legkézenfekvőbb lehetősége például a fordítás, — sajnos ez meglehetősen ritka, — a gyermekfelügyelet, fizikai munka, — kezdve a menzai segédmunkától az autórakodásig — s ezzel még korántsem merítették ki a felsorolást. Lássunk azonban egy konkrét példát, amelynek szereplői szege-di bölcsész fiúk és olasz, francia, német nyelvi vadászok, akik zsebükhöz mérten kisvadakra: fogolyra, fácánra, nyúlra lőnek szerte az országban. A vadászot persze „ismerkedési est” előzi meg, másnap hajnalban felkerekedik a vadászmeztérre és elindulnak, mondjuk keresovadásra, ahol együtt haladnak a vonalban a vadászokkal és kikiabálják a tüdejüket tolmácsolás címen. A külföldi gentlemánok sportolók inkább, semmint valódi vadászok, de a tolmácsok valóságos állapotbarátok, csak azért vesznek kézbe puskát, hogy ne lőjenek vele. A később elhúzó vadászaton nemcsak az adott idegen nyelvet tanulják tovább, hanem a magyart is. Vadászati szakfelfejzéseket jegyeznek meg, mint például „dögre esik”, „a kutya megállja a vadat” stb. Olykor komolyabb kérdésekben vitáznak is a vendégekkel. A résztvevő magyarok rendszerint egyszerű parasztemberek, a külföldiek „urak”. Rendkívül érdekes őket együtt látni — mondták a fiúk...

Az apróhirdetések szaporodása, a szövegszerű, a közvetlen tapasztalat nyomán egyértelműen megállapítható, hogy egyre többen és sokkal többet szeretnének dolgozni a diákok közül, mint eddig. Köztudott dolog, hogy az egyetemi hallgatók nem állnak valami jól anyagilag, általában; az egészen szélsőséges ellenpéldák csak hangsúlyozhatják ezt, bár megköszönhető kijelentés, hogy csak olyanra szegények és „lerongyoltak”, amennyire akarják, vagy hagyják. Persze ez a megjegyzés sem teljesen igaz, mint ahogy a szociális, társadalmi és tanulmányi ösztöndíjak és prémiumok valamint a szülőktől származó jövedelem alapján „ál-

talában” képet adni az egyetemisták helyzetéről. A „hivatalos” és privát jövedelmek között nincs törvényszerű összefüggés, sajnos. Hiszen ez a negáció azt jelenti, hogy nem az keres mellékesekből, akinek szüksége van rá, hanem aki tud. (Bonyolult dolog továbbá, ez a „szükségesség”) Az előbbi szép ellentmondást csak egy utópisztikus ötlettel tudnánk feloldani; ha mondjuk központi-lag osztanák el a mellékes jövedelmi forrásokat...

Azután itt van az idő problémája, amely összefügg a tapasztalással. Tudnillik az elsőévesek mellékes munkát még nem mernek vállalni, nekik a tanulás egyetlen szakrumentum, amíg rá nem jönnek... Az ötödésveseknek viszont bőven van idejük. Komoly fordítva a szót: KISZ-aktivisták például bánatos mosollyal mondhatnak le az időt rabló, mellékes hozó munkáról. A követelményrendszer egyébként minden KISZ-tagnak szorosabb feltételeket szab, ma már egyre kevesebben vannak, akik kapásból egyetlen egyéni vállalatot sem tudnak megnevezni. Vizsgaidőszakban pedig a rendszeresen dolgozó legelszántabbak is leállnak. Ugyanakkor a nyári munkavállalás egyre inkább rendszeressé válik az egyetemisták körében.

A mellékes jövedelmekhez való jutás két nagy ellensége a konjunktúra és a szervezetalenség. A tanárszakosok számára adódik a korrepetálás, a tanítás, ami rendszeres és jól fizető lehetőség, csak hogy „sok az eszki, kevés a fóka”. Ehhez képest a jogászok jogosan kérdezhetik, mihez fogjanak, ha meg akarják toldani a zsebpénzüket. Persze, velük együtt sok tanárszakos sem idegenkedik a fordításnál, idegenvezetésnél kevésbé úriás és valamivel nehezebb munkától, akár a paprikagyárban, konzervgyárban, térszekben, a FÜSZERT herautóin, a DELKER raktárában, Pincérkedés a Halászsárdában, maszek akkumulátor szerelőnél dolgozni, lépcsőházat felmosni, egészen unikum. A térszek, üzemek némelyike már rászokott, hogy közvetlen kapcsolatot tartson fenn a kollégiumokkal, itt ugyanis néha megjelnek a munkaközvetítők, s ez megkönnyíti a dolgozni akaró diákok helyzetét, s ezzel mindkét fél jól jár. Talán nem túl merész javaslat, hogy az egyéni próbálkozások helyett a kollégiumi közösségek, vagy az alapszervezetek megbízottainak rendszeres feladatává lehetne tenni a munkavállalások szervezését.

Cs. A.

A nem „fordulópont” „százalék” kérdéseiről

Az Országos Egyetemi és Főiskolai Tanács a közelmúltban megvitatta a KISZ KB 1974. április 17-i határozata bevezetésének az egyetemi, főiskolai ifjúság körében szerzett eddigi tapasztalatait. Megállapították, a határozat fogadtatását értékelve, hogy egyhangú az a vélemény, hogy a KB határozata azokkal a problémákkal foglalkozott, amelyekre kérdésekre adott választ, amik ma a KISZ-munka továbbfejlesztésének alapját jelentik. Ugyanakkor a vitákban többször és többhelyütt tapasztalható volt az a szélsőség, amely a határozatot kizárólag szervezeti intézkedésként fogta fel (új tervezési rendszer; egyéni feladatvállalás; egy évre érvényes tagsági igazolvány bevezetése). Eppen ezért ismételtén fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a megfogalmazott célkitűzések megvalósítása, a megnövekedett lehetőségek fokozottabb felelősséget követelnek minden egyes KISZ-tagtól és KISZ-vezetőtől, s a határozat megvalósítása csak folyamatos nevelőmunka eredménye lehet. — Ehhez talán segítséget nyújthat, ha a határozat értelmezésének néhány kérdéséről ismételtén szót ejtünk:

— **A szervezetalenség „az egyetemeken és a főiskolákon is a tényleges politikai aktivitást tükröztető, a követelmények fokozásával csökkenjen”.**

Sokat vitatkoztak ezzel kapcsolatban azon, hogy tömegszervezet vagy élesabban lesz-e ezután a KISZ? A „kívánatos” szervezetalenségről való vitázás helyett azonban azt kell megérteni, hogy a tömegszervezeti jelleg nem elsősorban százalék kérdése, hanem olyan tartalmi kérdés, amit a következetesen érvényesített belépési követelmények és a kilépési követelményei is meghatároznak.

— **Ha a jelenlegi időszakban csökken a szervezetalenség, mi lesz a KISZ-tag és a KISZ-en kívüli közötti különbség a felsőoktatási intézményekben?**

A KISZ-tagot a KISZ-en kívüliektől elsősorban a közösségi

gért vállalt és végzett tevékenysége; politikusi; elkötelezett magatartása; egyértelmű kiállása különbözőtől meg. Aki ezeknek a követelményeknek megfelel, úgy váljuk, joggal megkaphatja, igényelheti a közösség támogatását és megbecsülését.

— **„...KISZ-tag és az idealista világnézet — egymást kizáró fogalmak...”.**

A követelményt KISZ-tagjaink többsége elfogadja, de nem mindenki előtt világos az, hogy az idealista nézetek ellen nemcsak a határozat adta adminisztratív lehetőséggel, hanem következetes marxista agitációval kell fellépünk.

— **Lehet-e vállalások alapján átfogóan értékelni a KISZ-tagok tevékenységét? Lehet-e közösségi munkában alapvetően egyéni vállalásokra építeni?**

E sokat vitatott kérdésekkel kapcsolatban egyértelművé kell tenni azt az állásfoglalást, hogy a KISZ-tagok értékelését a jövőben is tevékenységük egésze alapján kell végezni — s ennek csak egy eleme a vállalások értékelése. Az egyéni vállalás az egyéntől számonkérhető, de nem öncélú, hanem a közösségben és a közösséggel végzett munkát jelenti. Eppen ezért a vállalások többsége olyan legyen, ami az adott közösség számára közvetlenül is hasznos.

— **Adjunk-e útmutatást „étlapot” az egyéni vállalásokhoz?**

A vállalásokat nem „előregyártott” választási lehetőségekkel, hanem a közösség igényei, az akcióprogramok alapján egyéni kezdeményezésekre ösztönző javaslatokkal segítsük.

— **A különböző színvonalon dolgozó alapszervezetek között mi biztosítja majd az egyes tagok értékelésénél az egységes szempontrendszert?**

Az aktív rendszeres konzultációja, vitája; a testületek tagjainak fokozottabb segítő, ellenőrző tevékenysége elősegítheti

egy-egy területen a megítélés fő szempontjainak egységes érvényesítését. Nem célszerű viszont a különböző intézményi vezető szervezetekben abszolút mércét jelentő „minimál-követelményeket”, a további KISZ-tagság feltételeit jelentő követelményeket, „pontrendszereket” kidolgozni!

— **Sokan felvetik, hogy társadalmi gyakorlatunk sok területen egyáltalán nem általános dolog egymás munkájának nyílt, értékelése, esetleg kritikája. Ezt éppen a KISZ-ben, és egy határozat kapcsán fogjuk megvalósítani?**

A határozat valóban többet kíván a társadalmi átlagnál. Ez a munkában komoly nehézségeket jelenthet, de nem elérhetetlen követelmény. Különösen reális elvárás az őszinte, kritikus légkör a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezeteiben, ahol (úgy is mondhatnánk) a tagok társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helye azonos.

— **A jövőben a felsőoktatási intézményekben történő tagfelvételeknél kell-e, illetve lehet-e vállalást kérni a felvétel előtt?**

A határozat szellemében nem kötelező, de lehetséges. A felsőoktatási intézményekben élni is kell ezzel a lehetőséggel.

— **Újra előtérbe kerültek a szerveződési elvekről folyó viták.**

„Receptet” adni nem célszerű. Formalitásoktól mentesen vállalni, értékelni viszont csak ott lehet, ahol mindenki ismeri a másik KISZ-tag egész tevékenységét. Eppen ezért ennek kell alárendelni a szervezeti felépítést.

Számos más — további állásfoglalást, útmutatást igénylő — kérdések is felmerülnek persze. Ezekre a KISZ KB vezető szerveinek állásfoglalásával, vagy a tanács munkabizottságainak módszertani útmutatóival próbálnak a későbbiekben válaszolni, segítséget nyújtani a határozat megvalósításához.

SZEGEDI Egyetem hireiből

A JATE VEZETŐI LODZ-BAN

November 5—9. között a lodzi testvéregyetem vendége volt a JATE delegációjának tagjaként dr. Fodor Géza rektor — a küldöttség vezetője — dr. Rácz János, oktatási rektorhelyettes, dr. Kraják András a tudományegyetem pártbizottságának titkára és Szabó Béla, a Rektori Hivatal vezetője.

A lengyel egyetem képviselőinek tavaly ősszel lezajlott szegedi látogatása alkalmával a két intézmény közös munkatervet készített, s a vendégek meghívásának eleget téve, egyetemünk vezetői Lodzba utaztak, hogy az 1975-ös év feladatait rögzítő jegyzőkönyvet aláírják. Egyúttal értékelték az 1974-re kitűzött feladatok teljesítését és sor került a munkaterv bizonyos módosítására. Egyetemünk vezetői Lodzban találkoztak ott tanuló magyar egyetemistákkal, egnapos kiránduláson ismerkedtek a lodzi vajdaság kulturális és ipari életével; megtekintették az egyetemi könyvtárat, a fizikai és matematikai intézetet, a városi könyvtárat, jártak a Piotrkow-i üveggyárban. Rövid látogatást tettek a krakkói Jagello egyetemen, felkeresték a lodzi egyetem Lask melléti alkotóházát, ahol a szociológiai tanszék falukutató munkatársaival találkoztak.

A lodzi egyetem a jövő évben ünnepli fennállásának 30. évfordulóját. Erre az ünnepi alkalomra meghívták a József Attila Tudományegyetem képviselőit. 1975.

második negyedévében pedig sor kerül az 1976—77. tanév munkatervének megtárgyalására, aláírására.

KITÜNTETÉS

Az egészségügyi miniszter a Magyar—Szovjet Tudományos—Műszaki Együttműködés fennállásának 25 éves évfordulója alkalmából a SZOTE Gyógynövény- és Drogismereti Intézet igazgató professzorát, dr. Novák Istvánt és az intézet kollektíváját emlékéremmel és díszoklevéllel tüntette ki.

PÁRT ÉS IFJUSÁG

November 18-án az Irinyi kollégium Vendégeink című sorozatában dr. Komócsin Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának első titkára tartott előadást A párt és az ifjúsági szervezetek kapcsolata fejlődése 1945-től címmel.

KUBAI VENDEGEK

November 14-én a kubai nagy-követ munkatársai kíséretében látogatást tett a József Attila Tudományegyetemen. Az egyetem vezetői, dr. Fodor Géza rektor, dr. Rácz János oktatási rektorhelyettes és dr. Kraják András, az MSZMP tudományegyetemi bizottságának titkára fogadták a vendégeket, akiket tájékoztattak az egyetemen folyó oktató-nevelő és tudományos munkáról. Délután a vendégek a Herman Ottó kollégiumban találkoztak az itt tanuló kubai diákokkal.

Aktivisták jutalmazása

A JATE SZB november 6-án emlékezett meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 57. évfordulójáról. A Társadalmi Szervezetek Székházában rendezett bensőséges ünnepségen megjelent Vecsernyés János a Pedagógusok Szakszervezete Csongrád megyei Bizottságának szervező titkára és dr. Végh Gyula, az MSZMP JATE PB szervező titkára. Dr. Veres József, a Pedagógusok Szakszervezete JATE Szakszervezeti Bizottsága elnökének megnyitóját dr. Harangozó József, a JATE SZB titkára mondott rövid beszédet, majd kiemelkedő szakszervezeti munkájukért a következő aktivistáknak nyújtotta át a JATE SZB ajándékát: Arday Imre, dr. Balogh János, Bartha Erzsébet, dr. Bárány Ferencné, dr. Benedek Nándor, dr. Bernáth Gábor, Bertalan Akosné, dr. Bertényi László, dr. Bérczi Imre, Biller Gyöngyi, Csizsár Istvánné, dr. Farkas József, dr. Felföldi Károly, Gémes Istvánné, Gunda Miklósné, Haraszti György, Herczeg Istvánné, dr. Hevesi Jánosné, dr. Jakucs Lászlóné, Kávási Sándorné, dr. Lakatos Pál, Lang Kálmánné, Lengyel Géza, dr. Lippai Lászlóné, dr. Nacsády József, Nyerges Jánosné, dr. Ötvös Péter, Prisetzky Imre, dr. Schöbel Györgyné, Szabó Enéh, Szalai Lászlóné, Szekeres Andrásné, dr. Szűcs István, dr. Takács Károlyné, Tornai Gyuláné, Udvardi Ferencné, dr. Várkonyi Zoltán és Várnai Szilárd.

Dr. Halmos Miklós



Egy haláleset mindig megdöbbentő. Ha egy hosszú életutat zár le, úgy megnyugvással kell beletörödnünk. Ha egy dolgos életpályát szakít meg, úgy megdöbbenésünket a befejezetlen életmű, a már megvalósíthatatlan tervek felett érzett fájdalom csak tetézi.

Dr. Halmos Miklós 1953-ban kapott vegyész oklevelet a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karán. Fia-talon kapcsolódott be a Szerves Kémiai Tanszék oktatói, kutatói munkájába. Az ígéretesen induló kutatómunkát csakhamar bizonyították az elért eredmények. 1958-ban egyetemi doktori értekezést nyújtott be a tropánalkaloidok területén végzett kutatásairól, és sikeres doktori szigorlatot tett. Ezt követően az alkaloidoktól viszonylag távoli témával a szteránvázis vegyületek kutatásával kezdett foglalkozni. Az elért eredmények összefoglalását jelentette az 1966-ban benyújtott kandidátusi értekezés, és a kémiai tudományok kandidátusa fokozat elnyerése. A tropánalkaloidok és a szteránvázis vegyületek területén végzett

kutatásai mind hazai, mind nemzetközi viszonylatban elismertté váltak. Munkáit számos komoly összefoglaló mű idézi.

A Magyar Tudományos Akadémia 1970-ben létrehozta a Szteroidkémiai Munkabizottságot, amelynek kezdetől fogva lelkes szervező titkára volt.

Az oktatómunkát mindig nagyon komolyan vette. Kitérő előadó volt. Eszköztelen, lényeg-látó előadásmódja óriási ismeretanyagra épült. Éveken keresztül végezte a vegyész, majd később a tanárszakos hallgatók főkolle-giumának előadását. Oktatómunkájának tapasztalatait társ-szerzőként, a tanárszakos hallgatók részére írta Szerves Kémia Alapjai című tankönyvben hasznosította. De ezen kívül is több pedagógiai jellegű tanulmánya jelent meg a Felsőoktatási Szemle-ben.

Számos vegyész és tanárszakos hallgató készítette irányítása alatt diplomamunkáját, illetve szakdolgozatát. Éveken keresztül látta el a tanszékvezető helyettesítését. Ki-egyensúlyozott, okos magatartásával sokszor oldott meg nehéz feladatot, megnyugtatóan. A tanszék műszeres laboratóriumának vezetője volt és lelkesen vett részt a mágneses magrezonancia készülék beszerzésében és a mű-szer üzembe helyezésében.

Már csak posztumusz munkaként jelenik meg a Kémia Leg-újabb Eredményei sorozatban a szteroidokról írt monográfiája.

Régez tudtuk, hogy nem egés-séges de társaságkedvelő, kedély-es egyénisége, tréfákrá mindig kész magatartása feledtetne velünk az aggodalmat. Hogy ilyen hamar kell elbúcsúznunk, erre soha nem mertünk gondolni, hiszen csak 43 éves volt!

A SZERVES KÉMIAI TANSZÉK MUNKATÁRSAI